

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost pošline. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 1. januarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

!!! Ne pozabi !!!

da je zdaj prišlo

ново leto 1911

in da je vsled tega tvoja dolžnost, držati se sledečih navodil:

I. Vsakdo naj takoj poravnava svoj dolg na naročnini. List se plačuje v naprej!

II. Vsakdo naj nabira naročnike lista! V skupnem delu je moč; čim več novih naročnikov bode te nabrali, temboljši in temvečji bode naš list!

Pomislite,

da je naš nepremagljivi in brezobzirni in odkriti „Štajerc“

največji slovensko pisani tednik!

„Štajerc“ obsega najmanj 8—12 strani in objavlja razven vseh novic največ gospodarsko važnih člankov, nadalje brezobzirno kritiko ljudskih izsesalcev, prav lepe povesti, smešnice, dopise, politični pregled itd. Poleg tega je „Štajerc“ edini slovensko pisani list, ki prinaša vsak teden celo vrsto lepih podučnih slik. Kar se novega na svetu zgodi, to prinaša „Štajerc“ v besedi in podobi! In vedno je

„Štajerc“ boritelj za ljudstvo!

Naš list ni od nikogar odvisen in je vsled tega vsakemu poštenemu mnenju na razpolago. Pri nas najde vsakdo svojo pravico!

„Štajerc“

je svoj čas vsakih 14 dni prav ponižno izhajal. Zdaj izhaja ponosno vsaki teden. In

na Štajerskem in Koroškem

je naš „Štajerc“ najbolj razširjeni in najvplivnejši list. Ob tej priložnosti pa povemo tudi, da se bode prihodnje leto naš list tudi na

Kranjskem

razširil in da bomo prinašali posebno kranjsko prilogo, kajti tudi v sosedni kranjski deželi trpijo vbogi kmetje pod prvaškim zatiranjem. Tudi na Kranjskem morajo kmetje izpoznati, da je slovensko-narodna politika velika škodljivka ljudstva!

Mnogo večji in mnogo boljši bode postal naš list. In v klub temu je naš „Štajerc“ skoraj

dvakrat cenejši

nego vsi drugi enaki listi. Naročnina „Štajerca“, ki izhaja vsaki teden enkrat na 8—12 (pa tudi 14) straneh, ki prinaša tudi tedensko najmanj 3 slike, znaša:

Za Avstrijo celo leto 3 krole, za Ogrsko 450 K, za Nemčijo 5 K, za Ameriko 6 K. To je pač malenkostno plačilo!

Vsi na delo za „Štajerca“, ki mora biti v vsaki

kmečki, obrtniški in delavski hiši!

Naročajte naš list, razširjajte ga, pridobivajte mu naročnike, in —

zmaga bode naša!

1911.

Nekaj res novega vam povemo: danes ob polnoči, natanko ob polnoči, vlegla se je neka belolasa starka in je umrla. Komaj je zatislila oči, ko je že neko dete zavrisnalo. Smrt in rojstvo je združili v sam trenutek. Starki so rekli „Leto 1910“ in novorojenčku pravijo „Leto 1911“.

Moj Bog, človek ima lahko dušo, dokler diha. In vendar nas poprime semtertja otožnost. Kako solznati mir obdaja človeka, kadar sedi na svoji grudi ob zahajanju solnca. Krasno je bilo solnce in izlivalo je čisto zlato nad livado in vstvarilo nam je dan veselja. Ali zdaj zahaja solnce... na goreh še zažari svitla črta in potem prihajajo sence, sence, temne, mračne, žalostne sence...

Takemu večeru podobna je novoletna noč!

Spominjate se solčnih žarkov, ki ste jih uživali v preteklem letu! Veselje, sreča, ljubezen, zadovoljnost, vse ste doživeli, in čeprav le za trenutek! V dosmrtno ječo obsojeni je za minuto srečen, ako nemoteno opazuje veselo mušico, ki frfota okoli njegovega okna. Toča je pobila kmetu gorice; ali preje, skozi tedne in mesece bil je srečen v upanju na krasno trgatv. V rudniški jami zakopan je živi rudar in strupeni plini ga zadušijo; ali zadnja njegova misel mu pomeni srečo, kajti svoji nedolžni deci želi solnca... Vsem, prav vsem, beraču in cesarju prineslo je preteklo leto par solčnih žarkov lepe sreče...

Ali zdaj stojimo v sredini grobov! Sence prihajajo — in na desno in na levo in spredaj in zadaj... povsod grobovi... Noč nas obdaja in vse Silvestrovo veselje ne pomaga čez to dejstvo... Kdo je za nami? Kdo je tekom leta izginil? Kdo počiva pod zeleno grudo? Kdo nam je postal tuj v strasti življenja?...

Kako smešno je vso sovraštvo, kadar mu stoji nasproti večna Resnica!...

Bodimo pametni: na solnce preteklosti in na sence bodočnosti ne pozabimo! Kajti novo leto je mejni kamen in kar je bilo na oni strani, ne pride na to stran.

Pozdravljena, ti nova številka: 1911!

Bog daj našim sovražnikom sreče — brez sarkazma kličemo to besedo! Bog daj nam moči, da nadaljujemo svojo pot: naprej, naprej v novo leto...

Politični pregled.

Delegacije so pričele zasedanje. Zanimivo je, da je ogrsko delegacijo naš prestolonaslednik otvoril. S tem nadomestil je cesarja prvič pri državnopravnemu aktu.

Vojaška smrt. Na Monte Pianu je zasula snežena lavina vojaško patroljo; pri temu je našlo 4 vojakov svojo smrt in le oficir se je mogel rešiti. Mi gotovo priznamo potrebo vojaških vaj. Ali po našem mnenju bi bilo treba malo več previdnosti. Kajti v času mira ni treba življenja vojakov riskirati!

Ogrski državni zbor je predložil razpravo glede trgovinske pogodbe z Srbijo. S tem se je onemogočilo uvoz mesa iz Srbije s 1. prosincem t. l. Iz agrarnega stališča je to le pozdraviti, kajti mesno draginjno bomo le tedaj odstranili, ako varujemo domače kmetijstvo!

Krvavi boji so se vršili na univerzi v Odesi (na Ruskem) med študenti in policaji. Šlo se je zaradi nekega prepovedanega shoda. Na obeh straneh se je streljalo. 1 študent je bil ubit, mnogo pa ranjenih. 235 študentov so zapeli. To je tista blažena Rusija, s katero nas bi prvaki tako radi združili!

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Po dveletnem vse hvale vrednem delovanju kot nadučitelj je gospod Leopold Čulak službeno prestavljen v Doberno pri Celju. V tem kratkem času si je znal pridobiti čez dve tretjini prebivalstva, kateri ga spoštujejo kot vzornega nadučitelja. On se ni brigal za narodnjaške hujskače, še manj jih je vbogal; zatoraj so ga tudi črtili kot belo vrano. Njemu je bila šola čez vse, zatoraj se je tudi trdno držal predpisov naprej postavljenih uradov in je otroke v tem smislu podučeval. Zatoraj so se tudi otroci pri njem že v drugem razredu več nemškega naučili, ko oni, kateri so preje pod Serajnikom in Klemenčičem sedem let hlače po šolskih klopih trgali. Za ubožne otroke pa je prosil in trkal pri raznih ljudeh celo po Gradcu, da jim priskrbi kruha, katerega jim mnogi starišev ne morejo v šolo dati... Zatoraj ga bomo zelo pogrešali. Vendar naj sprejme od nas na pot v Doberno hvaležna voščila, ker nam je znano, da je tudi tam potrebno, da že pri nas začeto delo uspešno nadaljuje in izročene otroke v popolni omiki izgoji, da bodejo enkrat vzgledni avstrijski državljani!

Eden mnogih gorskih občanov.

Žiče pri Konjicah. (Izjava). Ni res, da bi bil gospod nadučitelj Čuček Josef mojega fanta težko ali kakor koli telesno poškodoval, kar je tudi dognala zdravniška preiskava. Obžalujem torej to od mene povzročeno neresnično vest v tej zadevi ter prosim gospoda nadučitelja odpuščanja in se mu zahvaljujem, da je odstopil od daljne sodnijske preiskave proti meni. Tudi izrekam, da je poročilo v „Narodnem dnevniku“ glede te zadeve popolnoma neresnično. — Žiče, dne 23. prosinca 1910. Josef Slanc m. p.

Grize pri Celju. Naši „zvezarji“ so ustanovili svojo posojilnico. Ali ni to velika hinavščina za tistega, ki bi moral mir in ljubezen med

ljudstvom delati? Kako so pa rajni g. župnik bili? Bog jim daj nebesa! Oni niso razprtije med farani delali, pa tudi s politiko se niso pečali! Kako je pa dandanes? Vse je na dve stranki; fantje se pretepavajo! Može se prepri-
rajo! Žene in dekleta se pa kregajo; to je ve-
selje za našo faro! Pa kër naš župnik so tako
radi pri vsaki stvari, ko bi se pač hoteli pomu-
jat, da bi g. kaplana mašovati in pa pridigovati
naučili! Da ne bo tiha maša celo uro trajala,
do povzdigovanja se šele pririje ali pri povzra-
nju; tam se pa vstavi. Pri peti maši, ko ima
organist za vsaki del sv. maše pesmi raztalene,
nazadnje mu pa vsega zmanjka; kar tako se
mu pa tudi ne ljubi po orglah skakati. Ljudje
pa tudi rajše gredo v drugo faro k maši pa
pridejo popreje domu, če je prav dalje. Če bo
huda zima, bosta tako ministranta zmrznila. Pa
naj bo, vsaka reč en čas trpi, ali to se pri nas
ne spremeni. Opazovalec.

Iz Gočove. Na 19. decembra so bile pri nas
občinske volitve, pri katerih so naprednjaki
popolnoma zmagali. Da bi svojo sramoto skrili,
pišejo v „Slov. Gosp.“ da se gre za Schützovo
gostilno. Mi „Štajercijanci“ pa pravimo, da ho-
čemo imeti snažno gostilno, v kateri se ne bode
rabila voda iz jarka za snaženje glažov in kuha-
nje kave. Sploh vprašamo, kaj k temu poreče
višja oblast? Vsi klerikalci so kar noreli, da bi
občino v svoje kremplje dobili. Tudi kaplan od
sv. Ruperta je romal od hiše do hiše za glasove
Vinka. Priromal je tudi župnik Pajtlar. Ne
vemo, če bi prišel tako hitro h kakšnemu bo-
lniku. Seveda, političnim duhovnikom je bolnik
deveta briga, denar in volitve pa prva. Prišel
je tudi tajnik Kramberger, ki baje piše na neki
„posojilnici“ in katerega stric je tisti Nace
Breznik, kateri je vodja „sladkih bratcev“. Taka
banda nosi pri nas zastavo prvakov! Breznikove
„smrdakavre“ naj bi mi kmetije podpirali! Ali
mi posestniki smo si izvolili može, ne pa „zadnjo
stran“ ljubeče hinavce! Volitev je imela ta-le
uspeh: V III. razredu naprednjaki 37 glasov,
klerikalni sladki bratci pa 33 glasov; v II. raz-
redu naša stranka 9 glasov, črnuhi pa 2 glasova.
Tako je občina zdaj v naprednih
rokah! Klerikalci so res „nazadnjaki“; prvič
ljubijo zadajno stran in drugič grejo sploh
nazaj! . . . Čestitamo vrlim volilecem, ki se ne
bojijo Breznikovih prijateljev! Mi „Štajercijanci“
gremo naprej!

Št. Peter na medvedovem selu. Dovoli,
dragi „Štajero“, zopet za par vrstic prostora.
Našim kikecem je že pač dolgi čas, če se jih
vedno ne krtači, in potem kričijo, da so se že
znehbili liberalcev in „Štajerčevih“ pristašev. Pa
zelo, zelo ste se zmotili, dragi kikeci Šenpeterski!
Če se pride sto in sto Gomilšekov, ostanemo
mi, kar smo bili. Moč ostane vedno moč in se
ne pusti voditi za fajmoštvo piščalko, ki le za
svojo malho dobro gode. — V tistem žoltlem
zadnjem kikerskem lističu se nek mladi orlek-oslek
nekaj napihuje, češ, da se liberalna in „Štajer-
čeva“ stranka pomika po pojatah in prešnicah
k svojim zborovanjem ter tam popiva žganjico.
Toda pobčuke se je menda sanjalo in ni lastnih
bratcev orlov poznal, ko so spraznjujevali za
cerkvijo napolnjene frakeljce, ki jih skoro vsak
večer spraznjujejo, predno gredo v farovž noret.
Imena na razpolago, cenjeni čitatelji! Ja, ja,
osli dobro poznajo frakeljce, mi pa še imamo

toliko v žepu, da si lahko privoščimo en glažek
dobrega vinca. Kaj se tu pri nas v Št. Petru
godi, je res čudno. Pomisli, dragi čitatelj!
Zadnjič enkrat so se spravljal ti kozli iz gnezda
(farovža) in začeli so se šopiriti, kaj vse jih je
star tiček naučil. Ni se jim posebno posrečilo
trkanje ob krmilni zaboj (Hentriigel); eden teh
mladičev se je tako prekucnil, da bi si bil skoraj
nos polomil. Gospodine Gomilšek, lepše in boljše
uči svoje kozle, da se bodo lepše obnašali!
Drugič še pa več o farovških klerikalnih ko-
štrunih!

Hrastnik. „Vera peša“, vpijejo in jadikujejo
duhovniki; vprašamo: zakaj peša? kdo je kriv
da peša? Odgovor: v prvi vrsti so krivi duhov-
niki sami! Tukaj na Dolu pri Hrastniku imamo
g. župnika Veternika; ta duhovnik se ne vtika
v politiko in zato ga tudi spoštujemo, čez
njega se ne sliši žal besede, a čez misijonarje,
katere smo imeli pred par dnevi, slišimo psovke
in zgražanje, da je joj. Neka deklica pobožnih
starišev bila je pri misijonarju pri spovedi. On
jo je vprašal m. dr. stvari, ki so pregrde, da bi
jih v listu napisali. Ko je domu prišla, bila je
vsa zamišljena, tako da jo je njen oče vprašal:
kaj ti pa je? In deklica mu pove, kaj jo je
vprašal misijonar in vpraša očeta, kaj je to;
seveda, očeta je bilo sram in ji ni po pravici
povedal; pač pa ji je rekel: k misijonarjem ti
ni treba več hoditi k spovedi! Pa tudi v politiko
so se vmešavali ti celibaterji. Eden je rekel:
dokler se bodo ljudje vtikali med duhovske
stvari, toliko časa se bomo mi dušni pastirji
vtikali med politiko! Kaj ne, dragi misijonarji,
radi bi imeli, da bi vbogi kmetje, delavci slepo
molčali, trpeli in v potu svojega obraza kruh
služili in krompir žrli, medtem ko bi se farji
zabavali z babami a la v „Čenstohovskem samo-
stanu“ in z denarjem se zabavali a la „monsie-
gnore Weiss“; kajne, dišijo vam časi 15. stoletja,
ko so jih na gromadah sežigali, kdor se ni po-
koril farški komandi! Vedite, misijonarji, da
tukaj pri nas niste želi hvala (posebno od ru-
darjev ne), vedite da tukaj nismo slepi backi,
kot so po kranjskih brijih! Mi ljubimo besedo
božjo, tudi lepe priče, a ločiti znamo tudi
pravo od nepravega; zato pa pravega kršćan-
skega nauka želimo (ne pohujšanja); cerker smo
postavili v prid Kristusovega nauka, ne za poli-
tiko in farbanje ljudstva. . . .

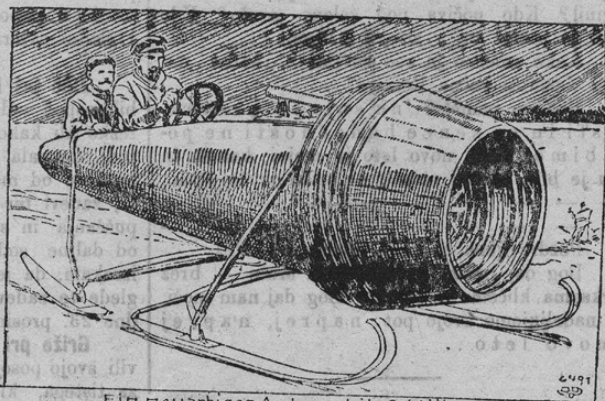
Iz Brežic na Savi. Vsled naročila štaj. dež.
odborna vršila se je božična slavnost v naši spl.
javni bolnišnici dne 24. decembra. V upravniški
pisarni zasvetela se je božična smreka v stoterih
lučicah in obremenjena z lepimi stvarmi. Bilo
je to delo požrtvovalne gospice Ksaverie Matheis
in g. med. Matheis. Z vročim veseljem gle-
dalo je nad 100 bolnikov to krasoto in zlasti
bolana deca je bila vsa srečna. Navzoči so bili
skoraj vsi bolniki in uslužbenci; žalibog se
slavnosti gg. zdravnika nista mogla udeležiti,
kër ju je klical težka dolžnost na druge kraje.
Preč. g. pater Berard imel je primerni nagovor
in usmiljene sestre so lepo prepevale. Božična
darila, ki so obstojala večji del iz zimskega perila,
otročjih igračk, sadov itd., je razdelila sestra
načelnica Notburga Kranjc vsem v zadovoljnost.
Razven denarne svote, ki jo je dovolil dež.
odbor in daryl zavodovih funkcionarjev treba je
opomniti zlasti bogata darila velikega dobrotnika
bolnikov, veletrgovca g. Fr. Matheis in nje-

gove mile soproje, nadalje darila požrtvoval-
nospe Cerjak itd. Na obrazih bolnikov je bila hv-
leznost čitati. Obenem se je razkrilo v pisar-
krasno sliko velezaslužnega dež. glavarja gronog-
Attemsa. Vsa priredba je bila imenitna. obža

Sv. Lenart v slov. gor. Zopet se je vršreč
gulašov shod v prvaški Arnušovi gostilni. Bojim
se, da se je slavnostni gulaš zopet prekmalket
jedel in da bo konec zopetna blamaža. Kdo jbes
te nesrečne prvake zopet skupaj sklical? Hoteje
so zopet „protestirati“ proti temu, da se je ved
nemško šolo javni proglasilo! Lagati se jje
hotelo, da bodejo kmetje stávbene tróške zsta
nemško šolo plačati. Ali vsak pametni človekdr
vè, da hoče prvaška banda kmete le za nekaj
vleči! Nemška šola tudi kot javna zap
šola kmeta prav nič ne bode kóje
šala. To je resnica, vi črni lažnivci! Bresniki
kovi sladki bratci naj vpijejo kakor hočejo šid
nemška prepotrebna šola bode vkljub tembi
javna, izluščila se bode iz vseh prvaških občirij
in ostala vzgojevališče za napredni trg kol
samostojno šolsko okrožje. Postala bode torej
popolnoma od prvaške šole neodvisna. Ko se tš
zgodí, samoumevno nobena druga občina ne d
bode imela ničesar za to nemško šolo plačati
Vsa plačila, zlasti plače učiteljev, prevzame
štajerska dežela in posamezne občine ne
bodejo niti krajcarja plačevale! Prvaškim hu-
skačem je pač pijača zmešala možgane, da tega
ne razumejo! Zakaj zahtevamo nemško šolo?
Zato, kër se v dosedanji slovenski šoli otroci
prepotrebne nemškega jezika ne priučijo. Naj-
večji tepec vè danes, kako potrebno je znanje
nemščine za življenje! Zborovalci pri Arnušu
naj le imajo svojo slovensko šolo; ali tróške
zanjo naj tudi sami plačujejo! Tako bode tudi
trg sv. Lenart tróške za nemško šolo sam v
zvezi z „Schulvereinom“ plačal. Ali naj bi mi
še za prvaško šolo plačevali, v katero naši otroci
ne hodijo? Da je postala nemška šola javna,
to je le posledica pravičnosti. Trg sv.
Lenart hoče nemško šolo in jo bode plačal.
Ostale občine pa se bodejo izluščile, da jim ne
bo treba ničesar plačati. Nas pa tudi
prvaška šola ne bode ničesar več brigala. Kdor
noče, da bi se njegovi otroci nemškega priučili,
naj jih torej le v slovensko šolo pošilja. Mi
nimamo ničesar proti temu! Nemški trg sv.
Lenart šenka torej vse tróške, ki jih je imel
za zgradbo slovenske šole, tistim od prvakov
nahnjkanim občinam, ki so zdaj izšolane. Rado-
voljno se pripusti slovensko šolo vbogim neved-
nežem, ki so pri Arnušu usta odpirali. Tisti, ki
hočejo le slovensko šolo, naj jo le imajo,
pa naj jo tudi sami plačajo! Mi se zanje ne
brigamo! Golašovi gosti Arnušovi naj le prote-
stirajo čez svojo lastno neumnost! Mi hočemo
nemško šolo, kijo sami plačamo!
Vi pa imejte svojo slovensko „narodno“ šolo;
ali plačujte jo tudi sami! Nemška šola ne bode
nikogar oškodovala. Všolane občine zanjó sploh
ničesar ne bodejo plačevale. Ali tudi trg sv.
Lenart ne bode več na šolskih dokladah plače-
val, kakor doslej za tako žalostno čisto sloven-
sko šolo; sploh bode še manj plačeval, kër je
„Schulverein“ prevzel veliki del šolskih doklad.
Gotovo se bode z dokladami za nemško šolo od
novega krajnega šolskega sveta tako gospodarilo,
kakor za slovensko šolo; kajti za to slovensko
šolo se je moralo že letos za 100 kron več
plačati, čeprav je bilo za 100 otrok manje. . .
Kako pridemo do tega, da plačujemo 100 kron
več, ako je v šoli 100 otrok manj? Vi gulašovi
gostje Arnuša, tukaj bi bilo treba protestirati!
Ne pa proti nemški šoli, za katero ne bodete
ničesar plačevali! Ne smešite se, prvaški
hujskaci, po vaših klavnih listih! Kajti vsa
hujškarija vam ne pomaga! — Nemško šolo
imamo in obstajala bode v blagor našem ljud-
stvu! Pa naj se pri Arnušu še toliko golaša
pojè, pomagalo ne bode ničesar! Mi se ne bri-
gamo za prvaške hujskace! Naj imajo ti svojo
prvaško šolo. Ali mi hočemo, da bi se naši
otroci v nemški šoli tistega priučili, kar potre-
bujejo za svoje življenje in za svojo bodočnost!
Sv. Tomaž pri Veliki Nedelji. Velika nesreča
se je zgodila pri nas. Dne 19. decembra sta oče
in sin Zemljič hotela veliko bukev podreti. Drevo
se začne podirati. 20 letni sin opazi, da je na
tisti strani njegov lajbič z uro. Hitro skoči po
njo. Ali drevo ga zgrabi in mu sterc roko ter

Nova iznajdba.

Dolga leta sem se že poiz-
kuša, zgraditi avtomobilne šlite.
Zdaj se je to delo baje francos-
kemu inženirju M. Goanda po-
srečilo. Njegove avtomobilske sani
ali šlite, ki jih je zgradil za ruskega
velikega kneza Kirila, imajo turbin-
ski propeler, ki obsega 6 cilindrov
z 30 konjskimi močmi. Ta pro-
peler se nahaja na špici in se
jako hitro vrti, kakor ventilatorji.
Nova mašina je izredno hitra za
vožnjo po snegu.

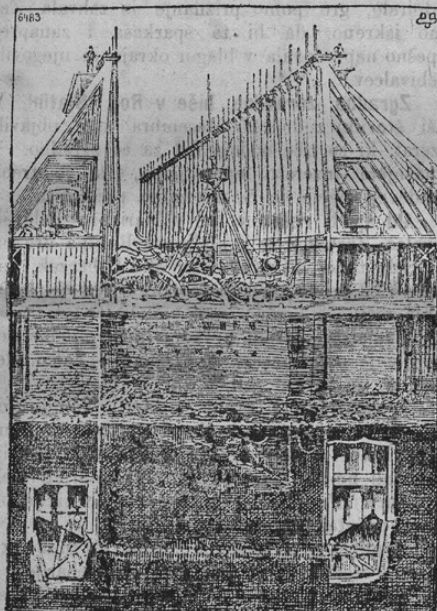
Ein neuerartiger Automobil-Schlitten

nogo in glavo. Bil je takoj mrtev. Naše prisrčno obžalovanje! Bukev je bila težka, naj bode nesrečnemu fantu zemljica lahka!

Frauheim. Ljubi „Štajerc“! Mi poštna dekleta moramo tudi v tvojem listu par odkritih besed izpregovoriti. Župnik framski Franc Muršič je javnosti itak že zaradi svojih tožb znan. Ali vedno več slabšega čujemo o njemu. Neki fant je imel deklino za ljubico že eno leto in dobila sta otroka. Zdaj je ta deklica baje v „Marijini družbi.“ Muršič jo je vprašal, ali ima deklino kakšnega fanta in rekla je, da ja. Potem ji je zapovedal, da ga mora zapustiti, ker drugače bi jo izbrisal. On je rekel, da takega žihar ima, ki je v „Marijini družbi“. . . Ko bi bil ta Muršič tako lep, kakor je priedzen in političen, ne bi imel para! V nedeljah popoldne ima z „Marijino družbo“ shod, ki se konča preko noči. Potem gre on poleg tistih devic domu in pri tej in oni hiši zopet zboruje. V nedeljo pa šifra raz/ prižnice. . . Kmetje, varujte svoje deklino pred političnimi duhovniki!

Podmorska dela.

Pred okroglo 13 leti se je v pristani Havanne vsled razstrelbe kotlja potopila bojna barka „Maine.“ Amerikanci so trdili, da so Španci to razstrelbo povzročili. To je bil tudi neposredni povod takratne špansko-

Die Hebung des im Jahre 1897 im Hafen von Havanna gesunkenen amerikanischen Panzers „Maine“.

amerikanske vojne. Od tega časa sem je barka skozi 13 let na dnu morja počivala. Seveda je vrednost materiala zelo visoka. Zato so inženirji uresničili zdaj velikanski „dok“, potem katerega hočejo potopljeno barko dvigniti. Naša slika kaže to velikansko delo.

Odgovorni urednik lističa „Südsteirische Volks-Stimme“

Rihard Watzlawek-Sanneck

(Pregleden opis njegovega dosedanjega delovanja.)*

Pred enim mesecem smo v našem listu cenj. našim čitateljem obljubili, da sporočimo v kratkem širji javnosti docela resnici odgovarjajoča in suha dejstva iz velezanimivega dosedanjega delovanja slovečega prepisuna in duhovitega slutvopisatelja Riharda Watzlawek, ki je sedaj po raznoterih sicer pikantnih, toda nevarnih in trudolnih pustolovinah izdajatelj in odgovorni

*) Opomba uredništva. Iz raznih strani se nas je naprosilo, da posvetimo v kloako R. Watzlaweka. Objavili bomo tedaj nam poslane dopise, ki se dajo seveda vsi do zadnje črke sodniško dokazati. Po pravici rečeno, ne objavimo teh dopisov zaradi pustolovne in sleparije Watzlaweka samega. Ta figurica zanima pač razne preiskovalne sodnike, ali resno časopisje in resna javnost sploh bi pravzaprav ne imela povoda, pečati se s tem produktom slabe vzgoje in zločinskih nagonov nezmerno domišljivosti. Mi objavimo te članke le zaradi tega, ker je ta Watzlawek nekaj „parade-Nemec“ za slovenske narodnjake, ker je Watzlawek predstavitelj politične korupcije slovenskega narodnjakstva. Ta oseba bi bila že davno izginila, ako bi se je ne oklepali — dr. Kukovci! To je pa značilno za izpiznavanje naših razmer in s tem se mora tudi javnost pečati! Obenem omenimo, da na eventuelne napade v slovensko-narodnem listu Watzlaweka niti z besedico odgovarjali ne bomo. Mi nismo navajeni smradu, ki ga slovenski narodnjaki tako ljubijo. . .

urednik v Celju izhajajočega zakotnega lističa „Südsteirische Volks-Stimme.“

To takrat storjeno obljubo hočemo v današnji in prihodojih številkah našega lista natančno na podlagi zbranega gradiva izpolniti; kajti mi imamo toliko mikavnega gradiva nakopičenega, da ga kar naenkrat ne moremo objaviti, ker nočemo biti v tej toli važni stvari površni in nemarni.

Pred vsem se hočemo le nekoliko in na kratko ukvarjati z drzovitim, nizkotnim in nesramnim delovanjem in nastopanjem Riharda Watzlawek v najnovejši dobi, osobito od meseca oktobra p. l. sem, katerega meseca je prevzel uredniško mesto — oprostite, da smo se zmotili, hoteli smo namreč takoj reči — mesto navadnega in odurnega prepisača tujih proizvodov, pri že imenovanem zakotnem lističu. Omenimo pa tudi že na tem mestu, da bomo doprinesli za vse naše trditve o nesramno-plovitem delovanju Watzlawekovem neizpodbitne in neovrgljive dokaze.

Prej še nekaj kratkih glavnih potez o lističu samem. Meseca septembra p. l. je raztrobil „Narodni dnevnik“, glasilo „dohtarja“ Vekoslava Kukovca in njegovih pristašev, da bode začel meseca oktobra v Celju izhajati nov nemški list. A urednik tega glasila dosita znani Vekoslav Spindler se je nedvomno zmotil ali pa nepravilno izrazil, kar se mu sploh šestokrat pripeti; bržkone je namreč že takrat mislil pibiti, da začne prvega oktobra v Celju izhajati nov narodno-napreden v tlagi nemščini — tako imenuje vedno „Narodni dnevnik“ nemščino — pisan prvaški list, kar se razvidi najjasneje iz poznejšega članka v „Narodnem dnevniku“, z dne 30. novembra p. l., št. 222, v kojem čitamo sledeče priporočilno pismo dr. Vekoslava Kukovca, ki je v najnovjšem času baje tudi časniški podjetnik:

„Südsteirische Volksstimme“ izide jutri prvič v Celju in se bode doposlala gotovo dva številka tudi mnogim našim društvom in posameznikom na ogled. Odkar je prenehala izhajati izvrstna zagovornica koristij in pravič stajerskih Slovencev, „Südsteirische Presse“ (prej „Südsteirische Post“, in ta je bila nedvomljivo prvaški v nemščini pisan časopis, op. ur.), nismo imeli (kdo? seveda prvaki op. ur.) več lista, v katerem bi mogli mirno in objektivno sporočiti širši javnosti svoje želje in zahteve. Poročali so o nas Nemcem in večji del tudi vladi razni nemškonacionalni listi in lističi, katerim v boju proti nam seveda ni bilo niti najmanj do resnice in kateri so že itak razburjene narodne strasti na sp. Štajerju v lastnem interesu še bolj razburjali. Celo veliko število, lahko rečemo, večina pravih, treznih Nemcev na sp. Štajerju je te gonje, ki škodi osobito gospodarskemu razvoju dežele, do grla sita in si želi mirno pisanega objektivnega nemškega lista, kateri bode priznal vsakemu pravico, katera mu gre in ki se bode zavzemal za ko- nečni narodni sporazum na sp. Štajerskem. (Prvaško-napredni hinavci bi se tu radi delali, kakor da ne bi vsakdo vedel, da ravno le prvaško časopisje neprenehoma hujska in noče imeti narodnega miru, da le prvaško časopisje neprenehoma šunta h gospodarskemu bojkotu in da le ono zastruplja dan za dnem vse javno življenje z večnim ovaščuom in šovinističnimi izbruhi besnosti op. ur.) In ne le z gospodarskega, temveč tudi s socialnega stališča bo ta list velevažen; saj bo pomagal rušiti oholo, denarja sito, sedaj vladajočo kliko v Celju, Mariboru, Ptuj, Ormožu, Brežicah in kar je še teh manjših spodnještaj. trgov in mest, ki nikakor nočejo uvideti, da so navezana na slovensko prebivalstvo in da je najbolje, ako živé z njim v miru. (Razun nekaterih dušnih pastirjev, odvetniških piscev in navadnih brezposelnih hujskacev, ki živé od vsakdanjega hujskanja — in ti so vsi v prvaških bojnih vrstah — je pač vsak trezno misleči človek za gospodarski in narodni mir med obema narodoma, ki sta navezana eden na drugega op. ur.) Naših notranjih političnih nesoglasij senovlist ne bode dotikal. „Südsteirische Volksstimme“ bo torej vršila važno nalogo in jo toplo priporočamo v inseriranje in naročevanje.“

Tako piše o tem novem lističu glasilo poveljnika prvaške narodno-napredne stranke v Celju z dne 30. novembra 1910, t. j. dan prej (!), ko je izšla prva številka lističa „Südsteirische Volks-Stimme.“

Pribiti hočemo že sedaj, da so postali pamezni zavrženci iz nemškega tabora — med temi je tudi Rihard Watzlawek — oficijelno sodelavci prvaške stranke.

Z navedenim člankom „Narodnega dnevnika“ pa primerjamo to, kar je napisala v uvodnem članku pod nadpisom „Was wir wollen“

„Südsteirische Volks-Stimme“, z dne 1. oktobra p. l. Predočevati si pa moramo, da so krušni očetje, vzdrževalci in podporniki tega lista, ki se tudi tiska v prvaški „Zvezni tiskarni“ v Celju, dr. Vek. Kukovec in vsi njegovi pristaši.

V tem uvodnem članku beremo med drugimi načelnimi točkami sledeče:

•Predvsem se hočemo boriti za enakopravnost in svobodo odklanjajoč, da bi nas neusposobljeni s svojimi nazori propadli neznačni politiki za nos vodili ter tepali. (Gotovo programna točka narodno-napredne prvaške stranke v Celju op. ur.)

•Mi hočemo uvesti boljše odnose med meščani in deželjani v blaginjo hudo zaostalega trgovstva. (Da ne počimo samega smehu! — Ferizijej vi, ki vedno hujskate h gospodarskemu bojkotu, ki se krčevito borite za gospodarsko osamosvojitev, vi, ki bi vsakega, ki je nemške narodnosti, najraje k tlom potlačili ali kar naenkrat požrli v vaš toli požrešni žledec, vi hinavci, vi hočete uvesti boljše odnose v prid zaostalemu trgovstvu? op. ur.)

•Mi hočemo, da je vsakdo zvest svoji narodnosti — kajti zaničujemo vsako renegatstvo — da izpolnjuje vsak svoje narodne dolžnosti iz ljubezni do svojega naroda in ne iz mržnje proti drugi narodnosti. (Brcnite torej, deželni poslanec, nadležne odpadnike in odurne zavržence, s katerimi se sedaj zaupno bratite, iz vaših vrst kojim so se vsiljivo pridružili; kajti prej ali slej jim bode gotovo dali zasluženo krepko brco — a mogoče, da bo že prepozno; denar ima kratek rep in strahopetni prebežniki dolge sleparske prste, s katerimi segajo nevidno pod vsemi mogočimi pretezami in obsenami globoko, globoko — v žep, dokler je poln op. ur.)

•Povsodi bomo razkrili zlorabe in v javnih vprašanjih neustrašeno izvrševali kritiko, ne oziraje se na to, je-li se gre za Nemce ali Slovence. (Puhloglavi pisec tega članka tudi tu ni povedal resnice v tej zelo važni točki, ki bi morala biti bolj natančno določena; kajti ta načelna točka se le tedaj stinja z dejstvi, če bi se glasla: ne oziraje se na to, seli gre za Nemce ali klerikalne Slovence; skoraj v vseh dotičnih člankih in člančilih se na podel in krivičen način napada sicer večidel odlične in občesplošne Nemce na sp. Štajerju, pa tudi klerikalne Slovence, kar se jasno vidi iz poročila o porotni razpravi F. E. Fridricha proti Vekoslavu Spindlerju op. ur.)

•Načeloma ne bomo pobijali nobene niti politične niti narodne niti verske stranke kot tako in tudi ne zavzemali nikoli nikakega določenega strankarskega stališča. (Navadno nesramno farizejstvo! Op. ur.)

•Pobijali pa bomo hibe strankarskega življenja, sleparije in prevare ljudstva, v katerih koli taborih pridemo na take stvari (Seveda le pri sleparijah in prevarah s strani prvaške narodno-napredne stranke ne; inace bi moral Watzlawek že ogromno veliko smrdljivega gradiva objaviti op. ur.)

Koncem tega uvodnika pa čitamo s posebnim poudarkom posameznih izrazov načekarjen stavek:

•Mi stopamo torej, ker s sedaj vladajočimi razmerami docela nismo zadovoljni, kot nepodkopen in opozicijski list pred javnost upajoč, da ustrezemo s tem vsestransko občuteni potrebi v blagor in zadostitev vseh dobro mislečih ljudi ter v jezo vseh zatiralcev ljudstva in klikovceve.

Pribito je torej in pribito ostane — in naj se Watzlawek še tako peni same tegote — „Südsteirische Volks-Stimme“ v Celju je prvaški narodno-napreden nemški pisan listič.

O tem za sedaj dovolj! Sedaj pa hočemo počasi dvigniti zastiralo ter posvetiti v dosedanje življenje Watzlawekovo.

Rihard Watzlawek kot „Mica kovačeva.“

„Mica kovačeva
Pila, nič plačala;
Pil bi pač vsak hudič,
Plačal pa nič.“

Dokaze, da je Watzlawek kot urednik navaden, nesramen prepisun tujih proizvodov, doprinesemo pozneje; sploh bomo njegovo tozadevno delovanje koncem tega članka osvetili, ker silijo v ospredje drugi neštevilni zanimivi dogodljaji.

Rihard Watzlawek je zahajal od dne 15. oktobra 1909 l. naprej v gostilno gospe Elize Schneider „zum Pilsnerkeller“ v Mariboru, Freihausgasse št. 11. Bil je takrat urednik v Mariboru izhajajočega lista „Südsteirische Volkszeitung.“ Iz začetka je plačeval svoje račune takoj, a pozneje jih je ostal vsak dan na dolgu; sčasoma je narastel končno ves dolg na 59 K 46 v. Njegova upnica je bila v tej gostilni uslužbena natakarka Lojza G. Watzlawek je omenjeno natakarko tudi k temu pripravil, da je plačala in prevzela njegove dolgove, ki jih je napravil pri neki Katarini K. V vsem je bil torej Watzlawek natakarko Lojzi G. dolžen 70 K 46 v. Natakarka bi mu ne bila nikoli niti vi-